

Jutlus Nõos P, 25.02.18 kell 11.00, *Reminiscere*

Lektsioonid: 1Ms 32:23–32; Lk 7:36–50

Jutlus: Jk 1:2–6

Laulud: 329 (1–5); 315 (1–6, 7); 272 (1–3); 80 (1–4)

Pidage seda lausa rõõmuks, mu vennad, kui te satute mitmesugustesse kiusatustesse, kuna te teate, et teie usu läbikatsumine teeb teid kannatlikuks. Aga kannatlikkus olgu täiuslik, et te oleksite täiuslikud ja terviklikud ega oleks teis midagi vajaka. Kui kellelgi teist jääb vajaka tarkust, siis ta palugu Jumalalt, kes kõigile annab heldelt ega tee etteheiteid, ja talle antakse. Aga ta palugu usus, ilma kahtlemata, sest kahtleja sarnaneb tuule tõstetud ja sinna-tänna paisatud merelainega.

Meie kirjakoht algab esimesel pilgul veidi kummalise julgustussõnaga: meil tuleb rõõmustada kiusatuste üle.

Mis on kiusatus? „Eesti keele seletava sõnaraamatu järgi“ on sõnal „kiusatus“ eesti keeles kaks tähendust: (1) 'tugev tahtmine, iha teha hrl. midagi lubamatut, sobimatut v. mitteamatut'; (2) 'ahvatlev, kiusav ese, asjaolu, isik vms'. Niisiis on kiusatus soov teha midagi keelatud või seda keelatud soovi esilekutsuv objekt.

Piiblis aga pole sellest tähendusest alati kasu, sest siin kasutatakse kiusatuse jaoks kahte sõna: *peirasmós* ja *skándalon*. *Peirasmós* on eelkõige 'proovilepanek, katsumus', *skándalon* aga 'ahvatlus, võrgutus; takistus, ärritus, häirija, pahandus; solvang', seotud meile tuttava sõnaga skandaal. Meie kirjakoht on kasutatud sõna *peirasmós*, seega on mõeldud proovilepanekut või katsumust.

Kes siis meid läbi katsub? Võiks arvata, et Jumal, kes tahab meid seeläbi kasvatada tema parema tundmise ja seega igavese elu poole. On ju Meie Isa palveski öeldud Mt 6:13: „Ja ära saada meid kiusatusse“ (kasutades sedasama sõna *peirasmós*). Ometi kommenteerib usuisa Martin Luther oma „Väikeses katekismuses“ selle palve juures nii: „Jumal ei kiusa küll kedagi, kuid me palume selles palves, et Jumal kaitseks ja hoiaks meid, nii et kurat, maailm ja meie liha ei petaks ega ahvatleks meid ebausule, meeletulele ning teistele suurtele häbitegudele ja pahedele. Ja kui meid ka proovile pannakse, et me siis viimaks ikkagi peale jääksime ja võidu saaksime.“

Niisiis võib selle arutluse tulemusel mõista kiusatust tulenevana meie isiksust ründavatest jõududest, mida religioosuses keeles nimetatakse kuradiks, maailmaks ja meie lihaks. Patt on meid rikkunud, teinud kuradi ja maailma himude mõjudele alluvaks ning muutnud meie liha nõrgaks. Ja palve „ära saada meid kiusatusse“ tähendab siis mitte seda, et Jumal meid kiusatusse saadaks, vaid et ta ei laseks meid kuradi, maailma himude ja meie liha võimu alla sattuda.

Nõnda erinebki sõna „kiusatus“ 'läbikatsumise' tähenduses sellest teisest „kiusatus“ jaoks kasutatavast sõnast „skandaal“ selle poolest, et Jumal tahab olukorda kontrollida. Ta tuleb meile appi, kui me teda palume. Apostel Paulus ütleb ju ka 1Kr 10:13: „Aga Jumal on ustav, kes ei luba teid kiusata rohkem, kui te suudate taluda, vaid koos kiusatusega valmistab ka väljapääsu, nii et te suudate taluda.“

Niisiis tuleb välja, et Jumal võib meile vahel selja pöörata ja jätta meid mõneks ajaks kuradi, maailma himude ja meie nõrga liha meelevalda. Miks ta seda teeb? Vaga mees Iiobi ütleb küll pärast katsumusi Ii 2:10: „Kas me peaksime Jumalalt vastu võtma ainult head, aga mitte kurja?“ ega arutlegi selle üle. Siiski pakub meie kirjakoht ristiinimesele lahenduse. Nimelt panevad kiusatused proovile kristlase usu ja muudavad ta seeläbi kannatlikuks.

Kannatlikkust on Piiblis nimetatud oluliseks kristlikuks vooruseks. Jeesus ütleb Lk 21:19: „Oma vastupidavusega kannatustes te pärite oma hinge.“ Paulus aga ütleb Rm 5:3, et „me kiitleme ka viletsusest, teades, et viletsus toob kannatlikkuse, kannatlikkus läbikatsumise, läbikatsumise lootuse. Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südamesse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.“

Niisiis on kiusatused kõigi inimeste jaoks ühesugused, kuid kristlased oskavad neid õieti vastu võtta ja neist isegi kasu lõigata. Kõige selle aluseks on Jumala armastus, kes on meie südamesse valanud Püha Vaimu ja seeläbi ka usu Jeesusesse ja Jumalasse.

Aga mida mõtleb meie kirjakohas apostel, kuid ta ütleb, et kannatlikkus olgu täiuslik, selleks et meie oleksime täiuslikud ja terviklikud? Esmalt tuleb, meelde Jeesuse ülskutse Mäejutlusest Mt 5:48: „Teie olge siis täiuslikud, nõnda nagu teie taevane Isa on täiuslik!“

Täiuslikkusetootlus on iseenesest juba vourus sel lihtsal põhjusel, et meie taevane Isa, kes meid armastab ja tahab meid igavesse ellu viia, on täiuslik. Muidugi ei saa me niisama lihtsalt Jumala sarnasteks, kuid Jumal tahab, et me selle poole siiski püüaksime. Nagu Peetrus, kes läks vee peal kõndivale Jeesusele vastu, hakkas usu kadudes siiski vajuma, kuid kelle käest Jeesus viimasel hetkel siiski kinni haaras ja ta uppumisest päästis. Lühidalt, Jumal tahab, et me püüaksime täiuslikumaks saada kõiges, ka kannatlikkuses.

Kuid kui küsida, et mida see kannatlikkus meile siis annab, siis võiks Pauluse eeltoodud mõtteavalduse kontekstis arutleda, et mida kannatlikumad me oleme, seda suuremaks kasvab meis lootus. Lootus on ju midagi sellist, milleta me pikalt eladagi ei saa. Kui meil puudub homse päeva suhtes lootus, siis saab meie isiksus tugeva hoobi ja me muutume oma eksistentsi suhtes ükskõikseks.

Eile oli meie rahva jaoks suur päev, tähistasime oma riigi 100. juubelit. Ka täna oleme ehk veel selle sündmuse mõju all. Kuid kui mõelda, mida püüdsid kõik meie Eesti Vabariigi sünnipäevaks tehtud kingitused ja peetud kõned öelda, siis võiks need just kokku võtta sõnaga „lootus“. Eesti riigi 100-aastane käekäik pole teatavasti olnud roosiline: on olnud poliitilisi vapustusi, tuhandeid on represseeritud ja hukkunud ning ka vabaduse tingimustes on rahulolematust palju olnud. Kuid kõigis nendes katsumustes on säilinud lootus, et me kestame edasi – vaatamata kõigele.

Ka noorem, juba taasiseseisvunud Eestis sündinud põlvkond omab seda lootust, sest miks muidu nimetati mullune noorte laulu- ja tantsupidu nimega „Mina jään“. Nooredki loodavad, et elu Eestis jätkub ja läheb paremaks.

Jumal tahab, et me kristlastena me loodaksime täiuslikult ja seepärast peab meie kannatlikkuskki olema täiuslik. Apostel aga teab, et kõige selle mõistmine pole kerge: selle jaoks on tarvis taevalikku tarkust. Sellist tarkust, mida koolis õppida ei saa, vaid mida tuleb paluda Jumalalt.

Meenutades veelkord Eesti suurt sünnipäeva ja meie kooliharidussüsteemi, võibki öelda, et maise tarkuse poolest on see väga hea süsteem, kuid puudus on Jumala tarkusest. Meie kooliharidus annab meile rohkem teadmisi selle kohta, millised sündmused meie eel on toimunud ja milline meie maailm välja näeb. Kuid vähem saab õpilane teada selle kohta, miks see kõik niimoodi on ja milliseid järeldusi sellest tuleks teha.

Kui me vaatame kasvõi meie riigi 100-aastast ajalugu, siis võib küll loetleda sündmusi, mis selle riigi võimalikuks tegid, kirjeldada riigi ülesehitamist kahe sõja vahel, II ms-ga saabunud katastroofi ja okupatsiooniaega, rahva järk-järgulist kosumist ja seejärel taasiseseisvumist. Kuid see, miks see kõik niimoodi on sündinud, jääb niiviisi mõeldes varjatuks.

Kristlastena me aga teame, et meie riigi sünd, selle kestmine ja taassünd pärast kokkuvarisemist on Jumala imed. Seda tarkust pole meile antud koolist ega teaduskirjandusest, vaid see on Jumala tarkus, mis on antud Püha Vaimu läbi kõigile, kes usuvad Jeesuse Kristuse läbi Jumalasse.

Apostel julgustab meid meie kirjakohas, et selline tarkus on kingitud kõigile – tuleb ainult Jumalalt seda paluda. Taevalik tarkus, et kiusatustes katsutakse läbi meie usk, see toob kaasa kannatlikkuse ja täiuslikus kannatlikkuses sünnib täiuslik lootus, on palvevastus igauhele, kes seda tarkust siiralt palub.

Oma kirjakohta lõpetab apostel aga manitsusega, et paludes ei tohi kahelda. See on raske ülesanne: nägime seda ju ka eeltoodud Peetruse vee peal käimise loost. Kuidas püüelda Jumala poole kahtlemata? Kui aga kahtlusigi käsitleda kiusatustena, mille ületamisel meie usk kasvab, siis ei tasu ka siin lootust kaotada.

Kindel on see, et kui me Jumala peale loodame, siis ei jäta ta meid viimselt hätta. Olgu see meile juhtmõtteks meie elus ja uuel Eesti sajandil!

Aamen.